

توراه اور • پاراشاها ويحي • مامار 5

ביאור על הנ"ל

شرح مطلب پیش گفته

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسخاک

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

[/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayechi/5](https://likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayechi/5)

1 ביאור על הנ"ל

شرحي بر مطالب پيشين.

2 לבאר הדברים הנאמרים למעלה ע"פ חכלילי כו'. הנה התורה נק' יין וחלב וכמו שכתוב ולכו שברו

בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב. ולהבין זה הנה צריך להבין ענין ב' בחי' אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

برای توضیح مطالبی که پیشتر درباره [آیه] «חכלילי» (Chachlili) و مانند آن گفته شد: اینک، تورات را شراب و شیر می‌نامند؛ چنان‌که نوشته شده است: «بیایید، بی‌پول و بی‌بها، شراب و شیر بخريد.» برای فهم این مطلب، باید حقیقت دو مرتبه عشق را دریافت: عشق بزرگ (אה"ר, ahavah rabbah) و عشق جاودان (אה"ע, ahavas olam).

אה"ר [אהבה רבה] היא הבאה מלמעלה אשר מאליה וממילא נפשו בוערת כתנור אש ואה"ע [ואהבת עולם] היא האהבה הבאה ע"י ההתבוננות ויש אהבה ג' הגדולה משניהם והיא הנקראת אהבה בתענוגים כו'.

عشق بزرگ [عشقی است که] از بالا می‌آید؛ در این حال، روح او خودبه‌خود و به‌طور طبیعی چون کوره‌ای آتشین شعله‌ور می‌شود. و عشق جاودان عشقی است که از راه تأمل حاصل می‌شود. همچنین عشقی سوم هست که از هر دوی آن‌ها بزرگ‌تر است و «عشق در لذتها» (אהבה בתענוגים, ahavah betaanugim) نام دارد، و مانند آن.

3 והנה ידוע שיש ד' שמות ע"ב [שם ע"ב] ס"ג [שם ס"ג] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [שם ב"ן]. והנה שם ב"ן [שם ב"ן] נפל

בשבירה ושם מ"ה [שם מ"ה] הוא המברר.

اکنون، معلوم است که چهار نام وجود دارد: ع"ב (Av, ۷۲)، ס"ג (Sag, ۶۳)، מ"ה (Mah, ۴۵) و ב"ן (Ban, ۵۲). و نام ב"ן در شکستن [ظرفها] فرو افتاد، و نام م"ה آن است که آن را پالایش می‌کند.

ואמנם תחלה מברר מל' דאצי' הנקראת שם ב"ן [שם ב"ן] את רפ"ח נצוצין שבבי"ע כו' ואח"כ נמשך שם מ"ה [שם מ"ה] לברר שנית כו'.

بااین‌حال، در آغاز، فرمانروایی (ملכות, Malchus) در عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که نام ب"ן خوانده می‌شود، ۲۸۸ جرقة موجود در [عوالم] عالم آفرینش (בריאה, Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (عשיה, Asiyah) را پالایش می‌کند و غیره؛ و پس از آن، نام م"ה فرود می‌آید تا بار دوم پالایش کند و غیره.

4 וביאור הדברים הנה נודע דמלי דאצי' יורדת בכל לילה בבי"ע לברר בירורים. וכמ"ש בזוהר אלף טורין דאכלה בהמה רבה ושיתית לון בגמיעא חדא כו'.

توضیح مطلب این است: معلوم است که فرمانروایی (ملכות, Malchus) عالم صدور (אצילות, Atzilus) هر شب به عالم آفرینش (بریا, Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (עשיה, Asiyah) فرود می‌آید تا پالایش‌ها را انجام دهد. چنان‌که در زوهار (זהר) آمده است: «هزار کوه را حیوانی بزرگ می‌خورد و آنها را با یک جرعه می‌نوشد» و مانند این.

פי' בהמה בגי' [בגימטריא] ב"ן [שם ב"ן] והיינו מלי' דאצי' המבררת נצוצין דתהו. להיות שכאשר נפל הנצוצין בבי"ע ובנוגה הם מעורבים טו"ר [טוב ורע] ואינם בבחי' אלהות ומלי' דאצי' מבררת אותם שיתהפכו להיות אלהות.

توضیح آن‌که، واژه «حیوان» (בהמה, behemah) ارزش عددی ب"ן (۵۲) (ב"ן, Ban) را دارد، یعنی همان فرمانروایی عالم صدور که جرعه‌های عالم آشوب (תהו, Tohu) را پالایش می‌کند. زیرا هنگامی که جرعه‌ها به عالم آفرینش، عالم صورت‌بخشی و عالم عمل و نیز به قلمرو درخشش (נוגה, nogah) افتادند، آمیزه‌ای از نیکی و بدی شدند و در مرتبه الهی بودن نبودند؛ و فرمانروایی عالم صدور آنها را پالایش می‌کند تا دگرگون شوند و به واقعیتی الهی بدل گردند.

5 ולכן שם ב"ן [שם ב"ן] נקי' אה"ע [אהבת עולם] כי עולם מלי' העלם והיינו האהבה שנתגלית מההעלם. שקודם התפלה היתה בהעלם ואחר כך ע"י התפלה נתגלית

ازاین‌رو نام ب"ן (Ban) «عشق عالم» (אהבת عולם, ahavas olam) خوانده می‌شود، زیرا «عالم» (عולם, olam) از واژه «نهان‌بودگی» (העלם, he'elem) گرفته شده است؛ یعنی عشقی که از نهان‌بودگی آشکار می‌شود: پیش از دعا در نهان بود و پس از آن، به واسطه دعا، آشکار می‌شود.

ونמצא שאהבה זו היא באה מההתבוננות כו' וגם פי' אהבת עולם שהתפעלות ואהבה זו נמשכת מבחינת העולם.

پس معلوم می‌شود که این عشق از تأمل سرچشمه می‌گیرد، و غیره. همچنین **אהבת عולם** به این معناست که این برانگیختگی عاطفی و این عشق از مرتبه **عולם** سرچشمه می‌گیرند.

היינו כמו עד"מ האדם מתפעל להיות לו אהבה ע"י שרואה מופתים הפך הטבע כמו להפוך ממים לאש או מאש למים שיתהפך מהות אחד למהות אחר עי"ז רואה גדולת ה' ית' ויגיע לו מזה אהבה לה'.

یعنی، برای نمونه، همان‌گونه که انسانی با دیدن شگفتی‌هایی خلاف طبیعت، مانند تبدیل آب به آتش یا آتش به آب – به‌گونه‌ای که ماهیتی به ماهیتی دیگر دگرگون شود – به عشق برانگیخته می‌شود، از این راه عظمتِ ה' را می‌بیند و عشق به ה' در او پدید می‌آید؛ ה' متبارک باد.

6 **ואהבה זו נק' אה"ע [אהבת עולם] שבאה ע"י סבה מבחי' העולם וכמו"כ [و כמו כן] למעלה הבירור נצוצות**

דשם ב"ן [שם ב"ן] שמברר בבי"ע נק' אה"ע [אהבת עולם] מפני שמבחי' עולם נברר להיות אלקות כו'.

این عشق، عشقِ عالم (אהבת عולם، ahavas olam) نامیده می‌شود، زیرا از راهِ علّتی برمی‌خیزد که از مرتبۀ عالم است. همین‌طور در بالا نیز، پالایشِ جرقه‌های نامِ בֵּן (שם ב"ן، Ban)، که این نام جرقه‌ها را در عالمِ آفرینش (בריאה، Beriah)، عالمِ صورت‌بخشی (יצירה، Yetzirah) و عالمِ عمل (עשיה، Asiyah) پالایش می‌کند، **אהבת عולם** نامیده می‌شود؛ زیرا از مرتبۀ عالم [چیزی] پالایش می‌شود تا الوهیت گردد، و غیره.

משא"כ שם מ"ה [שם מ"ה] נק' אה"ר [אהבה רבה]. להיות ששם מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' אלקות בעצם (לא

ממה שנתברר מבחי' עולם כמו שם ב"ן [שם ב"ן] שמברר بی"ע והם נכללים בו.

اما در نامِ **מ"ה** (שם מ"ה، Mah) چنین نیست؛ آن را عشقِ عظیم (אהבה רבה، ahavah rabbah) می‌نامند، زیرا نامِ **מ"ה** مرتبۀ الوهیت در ذاتِ خویش است، نه چیزی که از مرتبۀ عالمِ پالایش شده باشد؛ چنان‌که در نامِ **ב"ן**، که جرقه‌ها را در عوالمِ آفرینش، صورت‌بخشی و عمل پالایش می‌کند و آن‌ها در آن جای می‌گیرند، چنین است.

وهיינו ע"י ההתהפכות מרע לטוב כנ"ל שנכלל בשם ב"ן [שם ב"ן] ולכך נק' אה"ע [אהבת عולם] כמו שאדם מתהפך ע"י מופתים כו' (נ"ל).

یعنی این از راهِ دگرگونی از بدی به نیکی است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد؛ دگرگونی‌ای که در نامِ **ב"ן** جای می‌گیرد. ازاین‌رو **אהבת عולם** نامیده می‌شود؛ همان‌گونه که انسانی با دیدنِ شگفتی‌ها دگرگون می‌شود، و غیره، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

وهוא המברר שם ב"ן [שם ב"ן]. וה"ז [והרי זה] כדוגמת אה"ר [אהבה רבה]. דהנה ענין האה"ר [האהבה רבה] היא

עד"מ האהבה אשר מאליו מתלהט שלכך נק' בלשון רבה. להיות שאה"ע [شاهבת عולם] הנה יש גם בזה לעומת זה.

و این [نامِ **מ"ה**] همان است که نامِ **ב"ן** را پالایش می‌کند. این مانند **אהבה رבה** است. زیرا **אהבה رבה**، به‌عنوان تمثیل، عشقی است که خودبه‌خود شعله‌ور می‌شود؛ ازاین‌رو آن را با واژهٔ «عظیم» می‌نامند. در **אהבת عולם** نیز «این در برابرِ آن» وجود دارد.

ולכך אנו רואים שאעפ"י [שאף על פי] שבעת התפלה הי' [היה] לו אהבה והיא אה"ע [אהבת עולם] מ"מ אח"כ עוסק במילי דעלמא מפני שיש זלעז"ז [זה לעומת זה] ששניהם הם בחי' עולם זה עולם וזה עולם כו'

אזאין רו מי بینیم که هرچند هنگام دعا عشقی در او بود، و آن **אהבת עולם** بود، بااین حال پس از آن به امور دنیوی می پردازد؛ زیرا «این در برابر آن» وجود دارد، چراکه هر دوی آنها مرتبة عالم اند: این «عالم» است و آن «عالم»، و غیره.

משא"כ בחי' אה"ר [אהבה רבה] להיותה מניצוץ אלקות עצמו אין שם זלעז"ז [זה לעומת זה] כו'. וכמו"כ [و] כמו למעלה שם מ"ה [שם מ"ה] הוא אלקות שלא ע"י בירור. כמו האה"ר [האהבה רבה] שבאה מאיליה מלמעלה.

اما در مرتبة **אהבה רבה** چنین نیست: چون از جرقة خود الوهیت سرچشمه می گیرد، در آن «این در برابر آن» وجود ندارد، و غیره. همین طور در بالا، نام **م"ה** الوهیتی است که از راه پالایش به دست نیامده؛ همچون **אהבה رבה** که خودبه خود از بالا می آید.

7 והנה עכ"ז [עם כל זה] הרי האה"ר [האהבה רבה] שנק' מ"ה [שם מ"ה] מתלבשת באה"ע [באהבת עולם] הנק' ב"ן [שם ב"ן] לברר בירור שני כו' אבל אהבה ג' והיא הנק' אהבה בתענוגים שהוא ענין שם ע"ב [שם ע"ב] אינה מתלבשת כלל לא באה"ר [بאהבה رבה] ולא באה"ע [بאהבת عולם] כו':

اکنون، با وجود همه اینها، عشق عظیم (**אהבה رבה**, ahavah rabbah)، که «**م"ה**» (Mah) نامیده می شود، در عشق جاودان (**אהבת عולם**, ahavas olam)، که «**ب"ן**» (Ban) نامیده می شود، متلبس می گردد تا پالایش دومی را انجام دهد و الی آخر. اما عشق سوم، که «عشق در لذتها» (**אהבה בתענוגים**, ahavah b'taanugim) نامیده می شود و مضمون نام «**ع"ב**» (Av) است، به هیچ وجه نه در عشق عظیم و نه در عشق جاودان متلبس نمی گردد و الی آخر.

8 אך הנה המשכת שם ע"ב [שם ע"ב] אהבה בתענוגים. הוא כאשר נתחברו יחדיו אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] שם מ"ה [שם מ"ה] ושם ב"ן [שם ב"ן] אזי ממשיכים גם שם ע"ב [שם ע"ב]. הגם שהוא גבוה משניהם כו'.

بااین حال، فرودآوردن نام **ع"ב** (Av)، یعنی عشق سرشار از لذتها، هنگامی است که عشق فراوان (**אהבה رבה**, ahavah rabbah) و عشق جاودان (**אהבת عולם**, ahavas olam)، یعنی نام **م"ה** (Mah) و نام **ب"ן** (Ban)، به هم پیوند می یابند؛ آن گاه نام **ع"ب** را نیز فرود می آورند، با آنکه از هر دوی آنها بلندمرتبه تر است و غیره.

וביאור הדברים הנה ידוע שיש בכל עולם דאצי' בי"ע ע"ס [עשר ספירות] **ועולמות והיכלות.**

شرح مطلب این است: معروف است که در هر یک از عوالم، یعنی عالم صدور (אצילות, Atzilus)، عالم آفرینش (בריאה, Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (עשיה, Asiyah)، ده مرتبه از مراتب تجلی (ספירות, Sefiros)، و نیز عوالم و سراها (היכלות, heichalos) وجود دارند.

9 והנה ע"ס [עשר ספירות] **הם הם אלקות שאינו צריך להתברר והיינו כענין שם מ"ה** [שם מ"ה] **כידוע.**

ועולמות והיכלות הם צריכים להתברר בכדי להתכלל בע"ס [בעשר ספירות] **שהוא אלקות ממש.**

اکنون، ده مرتبه تجلی (ספירות, Sefiros) خود الوهیت‌اند و نیازی به پالایش ندارند؛ و این مانند معنای نام م"ה (Mah) است، چنان‌که معروف است. اما جهان‌ها و قصرها باید پالایش شوند تا در ده ספירות که الوهیت محض‌اند، گنجانده شوند.

وهיינו ע"י הבירור دب"ן [دشם ב"ן] **שנכללים בו הבירורים דעולמות והיכלות ואחר כך נמשך שם מ"ה** [שם מ"ה] **להתלבש בב"ן** [בשם ב"ן] **לברר שנית כו'.** **וזהו ענין יחוד הוי' אלהים שהם דו"נ** [דכר ונוקבא] **מ"ה** [שם מ"ה] **וב"ן** [ושם ב"ן].

یعنی از راه پالایش نام دب"ן (Ban)، که پالایش‌های جهان‌ها و قصرها در آن گنجانده می‌شوند؛ و پس از آن، نام م"ה فرود می‌آید تا در دب"ן ملبّس شود و بار دیگر پالایش کند، و الی آخر. و این همان اتحاد نام چهارحرفی (ה', Havayah) [و] نام **אלקים** (אלקים, Elokim) است؛ آن دو مذکر و مؤنث‌اند، م"ה و دب"ן.

وهנה כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אתם כו' ומבואר בזהר הטעם דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] **לא שרי באתר פגימא אלא באתר שלימא כו'.**

اکنون، نوشته شده است: «مذکر و مؤنث آفریدشان و آنان را برکت داد»، و الی آخر؛ و دلیل این امر در زوهر (זהר) توضیح داده شده است: قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) در جایگاهی ناقص سکونت نمی‌کند، بلکه فقط در جایگاهی کامل، و الی آخر.

והענין מפני שכאשר מתכללים ב' בחינות דו"נ [دכר وנוקבא] **ע"כ מעוררים בחינת הגבוה מערך שניהם** (וכענין החופה שנכנסים) [שנכנסים] **בו חתן וכלה להיות שבאים שניהם דו"נ** [دכר وנוקבא] **ע"כ בא שם הגילוי גם מבחי' מקיפים כו').**

نکته این است که هنگامی که دو مرتبه مذکر و مؤنث در یکدیگر گنجانده می‌شوند، ازاین‌رو مرتبه‌ای را برمی‌انگیزند که از اندازه هر دوی آن‌ها فراتر است؛ مانند سایبان عروسی (חופה, chuppah) که داماد و عروس به آن وارد می‌شوند: چون هر دو، مذکر و مؤنث، [به آنجا] می‌آیند، ازاین‌رو تجلی آنجا از مرتبه فراگیر [نورها] (مקיפים, makifim) نیز می‌آید، و الی آخر.

והיינו ע"י שכאשר שם ב"ן [שם ב"ן] מברר ב"ע ואז מעלה אותם מ"ן [מ"ן נוקבין] לשם מ"ה [שם מ"ה] והוא נמשך לברר כו'.

یعنی از راه [این واقعیت] که هنگامی که نام ب"ן عوالم آفرینش (בריאה, Beriah)، صورت بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (עשיה, Asiyah) را پالایش می کند، آن ها را به صورت م"ן (mayin nukvin [آب های مؤنث]) نزد نام م"ה بالا می برد؛ و آن [م"ה] فرود آورده می شود تا پالایش کند، و الی آخر.

ואח"כ כששניהם מתלבשים זה בזה בחי' יחוד הוי"ה אלהים אזי נמשך גם שם ע"ב [שם ע"ב] הנק' אהבה בתענוגים.

و پس از آن، هنگامی که آن دو در یکدیگر ملّبس می شوند، یعنی در مرتبه اتحاد ה' [و] אלקים، آن گاه نام ע"ב (Av) نیز فرود می آید؛ نامی که «عشق در لذتها» خوانده می شود.

וזהו זכר ונקבה בראם. היינו ذکر שם מ"ה [שם מ"ה] ונוק' [ونוקבא] שם ב"ן [שם ב"ן] ואזי ויברך אתם המשכת החכמה שם ע"ב [שם ע"ב] הנק' ברוך כו'.

و این معنای «مذکر و مؤنث آفریدشان» است: یعنی مذکر، ذکر (dechar)، نام م"ה؛ و مؤنث (نوکبا, Nukva)، نام ب"ן. و آن گاه «آنان را برکت داد» یعنی فرود آوردن حکمت (חכמה, Chochmah)، نام ע"ב، که «برکت یافته» (ברוך, baruch) خوانده می شود، و الی آخر.

10 והנה ידוע שגילוי אור א"ס דעתיקא קדישא הוא בבחינת החכמה דאצי' להיותה בתכלית הבטול. והנה עתיק הוא על דרך משל בחינת תענוג כו'.

اکنون معلوم است که ظهور نور بی پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) عתיקא קדישא (عתיקא קדישא, Atika Kadisha) [کهن مقدس] در مرتبه / جنبه (בחינה, bechinah) حکمت (חכמה, Chochmah) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) است، زیرا [حکمت] در خودنهی گری کامل (ביטול, bittul) قرار دارد. و عתיק (عתיק, Atik) به عنوان تمثیل، مرتبه لذت (תענוג, taanug) است و مانند آن.

וכמו שאנו רואים גם כן שגילוי התענוג הוא בחכמה כאשר יגיע לו השכלה חדשה מהמשכיל שזהו ענין גילוי החכמה ממקורה אז יתענג ענג נפלא כו'

چنان که همچنین می بینیم ظهور لذت در حکמה است: هنگامی که فهمی تازه از عقل به او می رسد، که همان ظهور حکמה از سرچشمه آن است، آن گاه از لذتی شگرف بهره مند می شود و مانند آن.

וכמו"כ [וכמו כן] **גלוי אא"ס** [אור אין סוף] **ע"י** [עתיק יומין] **וא"א** הוא בבחינת חכמה דאצ"י שהוא שם ע"ב [שם ע"ב].

به همین ترتیب، ظهور نور بی‌پایان **عתיק یومین** (عתיק یومین, Atik Yomin) و **اریך انפین** (اریך انفین, Arich Anpin) در **بחינת حכמה** در عالم **אצילות** است، که همان نام **ע"ב** (שם ע"ב, Shem Av) است.

ולכך נק' שם ע"ב [שם ע"ב] **אהבה בתענוגים להיות שהוא גלוי תענוג עליון וזהו אהבה בתענוגים דייקא כו':**

ازاین‌رو نام **ع"ب** «عشق در لذت‌ها» نامیده می‌شود، زیرا ظهور لذت برین است. و این [دلیل آن است که آن را] مشخصاً «عشق در لذت‌ها» می‌نامند، و مانند آن.

11 **وזהו חכלילי עינים מיין. וארז"ל** [ואמר רבותינו זכרונם לברכה] **חכלילי כל חיד הטועם אומר לי לי. וי"ל** [ויש לומר] **כפל הלשון לי לי.**

و این [معنای] «**חכלילי عינים מיין** (Chachlili einayim mi-yayin)» است («چشمانش از شراب سرخ است»). و حکمای ما، یادشان گرامی باد، گفتند: «**חכלילי**: هر کام (حید, chech) که بچشد، می‌گوید: «برای من (لی, li)، برای من (لی)». اکنون، باید فهمید چرا عبارت «برای من، برای من» دو بار آمده است.

אך הענין הוא שזהו ענין ב' עליות של ב' בחינות אה"ר [אהבה רבה] **ואה"ע** [ואהבת עולם] **מ"ה** [שם מ"ה] **וב"ן** [ושם ב"ן] **בע"י** [בעתיק יומין] **וא"א** **כנ"ל מפני שהן עולים בבחינת שם ע"ב** [שם ע"ב] **ששם גילוי עתיק ואריך כו'.**

اما مقصود این است که این، موضوع دو صعود دو مرتبه است: **عشق عظیم** (**אהבה רבה**, ahavah rabbah) و **عشق عالم** (**אהבת عולם**, ahavas olam)، یعنی **מ"ה** (Mah) و **ב"ן** (Ban)، به **عתיק یومین** (Atik Yomin) و **اریך انפین** (Arich Anpin)، چنان‌که پیش‌تر گفته شد؛ زیرا آن‌ها به مرتبه نام **ع"ב** (Av) عروج می‌کنند؛ جایی که **عתיק** و **اریך** آشکار می‌شوند، و غیره.

12 **وזהו חיד הטועם אומר לי לי פירוש חיד הטועם הוא בבחינת חכמה דאצ"י שנק' חיד שם מ"ה** [שם מ"ה] **وهוא בבחינת טעמים שהם בשם ע"ב** [שם ע"ב]

و این است [مقصود] «کام چشیده می‌گوید: «برای من، برای من»»: مقصود آن است که «کام چشیده» مرتبه حکمت (**حכמה**, Chochmah) در عالم صدور (**אצילות**, Atzilus) است که «کام» نامیده می‌شود؛ نام **מ"ה** (Mah). این همان مرتبه نغمه‌های تلاوت و «چشایی‌ها» (**טעמים**, te'amim) است که در نام **ע"ב** (Av) قرار دارد.

כְּנוּדַע שִׁישׁ ד' בַּחִי טַנְתָּא [טעמים נקודות תגין אותיות] **כְּנַגְד ד' שְׁמוֹת ע"ב** [שם ע"ב] **ס"ג** [שם ס"ג] **מ"ה** [שם מ"ה]
ב"ן [שם ב"ן] **וְחִכְמָה דַּאֲצִי הִיא בַּחֲנִינָה חֵיד הַטּוֹעַם הֵינּוּ בַּחֲנִינָה טַעֲמִים.**

چنان‌که معروف است، چهار مرتبهٔ **טעמים** (te'amim)، **נקודות** (nekudos؛ نشانه‌های حرکتی)، **תגין** (tagin؛ تاج‌های حروف) و **אותיות** (osiyos؛ حروف) وجود دارد که با چهار نام **ע"ב** (Av)، **ס"ג** (Sag)، **מ"ה** (Mah) و **ב"ן** (Ban) متناظرند. و حکمتِ عالمِ صدور همان مرتبهٔ «کام چشنده» است، یعنی مرتبهٔ **טעמים** (te'amim).

וּכְמוֹ עַד"מ כֹּאשֶׁר יִטְעוּם הָאָדָם אִיזָה מֵאֲכָל הַנֶּעֱרַב וּמִתּוֹק מִתְעַנֵּג מִזֶּה כְּמוֹ"כ [כמו כן] **בַּבַּחִי טַעֲמִים**
דַּחֲכָמָה יֵשׁ שֵׁם גִּילּוּי עֵתִיק כּו'.

همان‌گونه که، برای مثال، هنگامی که شخصی غذایی خوش‌طعم و شیرین را می‌چشد، از آن لذت می‌برد، به همین ترتیب، در مرتبهٔ **טעמים** (te'amim) حکمت، تجلی **עתיק** (Atik؛ مرتبهٔ متعالی قدیم) وجود دارد و الی‌آخر.

וְזֶהוּ חֵיד הַטּוֹעַם בַּחִי ע"ב [שם ע"ב] **חֲכָמָה אֹמֵר לִי לִי הוּא בַּחִי עֲלִיּוֹת אַה"ר** [אהבה רבה] **וְאַה"ע** [ואהבת
 עולם].

و این است [مقصود] «کام چشنده»، مرتبهٔ **ع"ב** (Av)، یعنی حکمت، می‌گوید: «برای من، برای من»: این مرتبهٔ صعودِ عشقِ عظیم (אהבה רבה، ahavah rabbah) و عشقِ عالم (אהבת עולם، ahavas olam) است.

13 **וְהִנֵּה חֲכָלִילִי עֵינַיִם הֵם מֵיִין. כִּי הִנֵּה ע"י שְׁנַכְנַס יִין יִינָה שֶׁל תּוֹרָה יֵצֵא סוּד.**

اکنون، چشمانِ سرخ (حکلילי עינים، chachlili einayim) «از شراب» هستند. زیرا از راه «داخل‌شدن شراب» – شرابِ تورات – «رازی بیرون می‌آید».

פִּי סוּד הֵינּוּ אַה"ר [אהבה רבה] **הַמְּסוֹתֶרֶת שֶׁתִּצָּא מֵהָעֶלֶם אֶל הַגִּילּוּי לִהְיוֹת הַתְּלַבְּשׁוֹת אַה"ר** [אהבה רבה]
מ"ה [שם מ"ה] **בַּאֲה"ע** [באהבת עולם] **ב"ן** [שם ב"ן]. **וְעֵינַי שְׁנִיחָם עוֹלָיִם וְנַכְלָלִים בַּחֲכָמָה. וְזֶהוּ חֲכָלִילִי כּו' מֵיִין.**

مراد از «راز»، عشقِ عظیمِ نهفته (אהבה רבה، ahavah rabbah) است که باید از نهان‌بودگی به آشکاری درآید، تا عشقِ عظیمِ **מ"ה** (Mah) در عشقِ عالم (אהבת עולם) **ב"ן** (Ban) ملبَس شود. از این راه، آن دو هر دو برمی‌خیزند و در حکمت (חכמה، Chochmah) گنجانده می‌شوند. و این است [معنای] «حکلילی» و مانند آن، «از شراب».

פ"י מה שח"ך הטועם אומר לי לי העלייה דמ"ה [דשם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] בע"ב [בשם ע"ב] זהו מ"יך שעי"ז שנכנס יינה ש"ת [של תורה] יצא סוד התלבשות מ"ה [שם מ"ה] בב"ן [בשם ב"ן] ועי"ז מעוררים שם ע"ב [שם ע"ב] להיות ח"ך הטועם כו'.

یعنی: آنچه «کام چشیده می‌گوید: «برای من، برای من» – بالا رفتن م"ה و ב"ן به ע"ב (Av) – همان «از شراب» است؛ زیرا با داخل شدن شراب تورات، «رازی بیرون می‌آید»: ملبس شدن م"ה در ب"ן؛ و از این راه، نام ع"ב برانگیخته می‌شود تا «کام چشیده» باشد، و مانند آن.

14 והנה בחי' גילוי זה דשם ע"ב [שם ע"ב] הוא בשבת שהוא ענין מוחין דאבא. והיינו גילוי והמשכת ענג העליון בחי' עתיקא קדישא בבחי' החכמה.

اکنون، مرتبه این تجلی نام ع"ב (Av) در شبات (שבת, Shabbos) است؛ و این همان قوای عقلانی (מוחין, mochin) پدر (אבא, Abba)، یعنی حکمت (חכמה, Chochmah)، است. مقصود آن است که لذت برین، یعنی مرتبه عتیق مقدس (עתיקא קדישא, Atika Kadisha)، در مرتبه חכמה تجلی یابد و فرود آورده شود.

וכמ"ש וקראת לשבת ענג להמשיך ולקרוא הענג בחכמה כו'. וכמ"ש במ"א ע"פ מארז"ל [מאמר ربوتינו זכرونם לברכה] כל האומר ויכלו בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כו'.

چنان‌که نوشته شده است: «و شبات را لذت خواهی خواند»؛ یعنی لذت را به חכמה فرود آورند و آن را در حכמה بخوانند، و غیره. همچنین در جای دیگری، درباره گفته حکیمان ما، یادشان مبارک، چنین آمده است: «هر کس در شبات وיכלו (Vayechulu؛ «پس به پایان رسیدند») را بگوید، گویی در کار آفرینش با قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) شریک شده است»، و غیره.

וזהו ג"כ כל כוונת האכילה בשבת להמשיך בחי' עתיק בחכמה כו'. אך הנה ארז"ל [אמרו ربوتינו זכرونם לברכה] מי שטרח בע"ש [בערב שבת] יאכל בשבת.

این نیز مقصود تمام خوردن در شبات است: فرود آوردن مرتبه عتیق [لذت] (עתיק, Atik) به חכמה، و غیره. اما حکیمان ما، یادشان مبارک، گفته‌اند: «هر که در آستانه شبات کوشش کرده باشد، در شبات خواهد خورد.»

וזהו חכלילי עינים כו'. פ"י כי יש ב' בחי' בעינים הא' האדמומית והזהרורית שבעינים. והב' חוורי דעינא.

و این [معنای] «حכלילי עינים» (Chachlili einayim؛ «چشمان سرخ»)، و غیره، است. توضیح این است که چشم‌ها دو جنبه دارند: نخست، سرخی و درخشندگی چشم‌ها؛ و دوم، سفیدی چشم.

15 והנה ענין האדמומית הוא בחי' ההתלהבו' ורשפי אש לאסתכלא ביקרא דמלכא כמ"ש הסבי עיניך מנגדי כו' דאינון מוקדין ליה בשלהובין דרחימותא כנודע.

و اکنون، سرخی چشم مرتبه‌ای از شور و شعله‌های آتش است؛ «نگریستن به جلال پادشاه»، چنان‌که نوشته شده است: «چشمانت را از من برگردان»، و غیره؛ زیرا آنان او را با شعله‌های عشق به آتش می‌کشند، چنان‌که معروف است.

וכמו"כ [וכמו כן] הנה מבואר באדרא רבה כד ז"א מסתכל במצחא דאריך מקבל ש"ע [ש"ע (370)] נהורין ובפנים ק"נ נהורין כמה שכתוב כי יקרא ק"ן צפור לפניך כו'.

و به همین ترتیب، در ادرا ربا (آدرآ رבה) توضیح داده شده است که هنگامی که صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) به پیشانی اריך [انفین] (Arich [Anpin]) می‌نگرد، ۳۷۰ نور دریافت می‌کند و در چهره (פנים, panim)، ۱۵۰ نور؛ چنان‌که نوشته شده است: «اگر آشیانه پرنده‌ای (קן, kan؛ ۱۵۰) پیش رویت (לפניך, lefanecha) اتفاق افتد»، و غیره.

והענין דהנה א"א שהוא הכתר הוא בחי' התחתונה שבמאציל וז"א הוא מקור לעלמין דבי"ע שלכך ז"א נק' עולם כמ"ש עולם חסד יבנה כו'.

نکته این است که اריך انפین، که همان تاج (כתר, Keser) است، پایین‌ترین مرتبه مبدأ افاضه است؛ و زئیر انپین سرچشمه سه عالم است: عالم آفرینش (بریا، Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (عשיה, Asiyah). به همین دلیل زئیر انپین «جهان» (عולם, olam) نامیده می‌شود، چنان‌که نوشته شده است: «جهان به مهر بنا می‌شود»، و غیره.

ולכך הז"א מתלהב ליכלל למעלה באוא"ס [באור אין סוף] בחי' א"א כו' (וכן עבודת האדם למטה לאסתכלא بיקרא דמלכא עיני תמיד אל ה' והיינו ההתלהבות ממטלמ"ע [مטה למעלה] שהוא ע"י העינים דוקא)

ازاین‌رو زئیر انپین مشتعل است تا در بالا در نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، یعنی مرتبه اריך انفین، مندرج شود، و غیره. (و به همین ترتیب، خدمت انسان در پایین برای «نگریستن به جلال پادشاه» است: «چشم‌انم پیوسته به سوی ه' است»؛ یعنی شور و حرارتی که از پایین به بالا برمی‌خیزد و به‌طور خاص از راه چشم‌هاست.)

והיינו האדמומית שבעינים שמורה על ענין ההתלהבות ורשפי אש כו'. וע"י ההסתכלות ז"א בבחי' התלהבות נמשך אח"כ השפע מא"א [מאריך אנפין] לז"א.

و این همان سرخی چشم‌هاست که بر شور و شعله‌های آتش دلالت می‌کند، و غیره. و از راه نگریستن زئیر انپین در حالت شور و حرارت، پس از آن جریان فیض از اריך انفین به زئیر انپین فروود می‌آید.

וכמ"ש עין ה' אל יראיו כו' (והיינו מפני שהקדים תחלה עיני תמיד אל ה' והוא התלהבות ממטלמ"ע [ממטה למעלה]. וזהו מי שטרח בערב שבת כו'. עי"ז נמשך אח"כ אור השפע מלמעלה למטה להיות עין ה' כו').

چنانکه نوشته شده است: «چشم ه' به سوی کسانی است که از او هیبت دارند»، و غیره. (یعنی از آنرو که او نخست با «چشمانم پیوسته به سوی ه' است» آغاز کرد؛ و این، شور و حرارتی است که از پایین به بالا برمی‌خیزد. و این همان «کسی است که در شامگاه شب‌ات تلاش کرد»، و غیره. از این راه، پس از آن نور فیض از بالا به پایین فرود می‌آید تا «چشم ه'» باشد، و غیره.)

وזהו ענין ש"ע [ש"ע (370)] נהורין או ק"ן נהורין דמקבל ז"א מא"א [מאריך אנפין] היינו השפע מלמעלה כו' שהוא בחי' עינא דאיהו חוור כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (דקכ"ט ב' ובדף קל"ו ב') ואתסתן בחד חוורא דעינא טבא כו'.

و این همان موضوع ۳۷۰ نور یا ۱۵۰ نوری است که زئیر انپین از اריך انפین دریافت می‌کند؛ یعنی فیضی که از بالا می‌آید، و غیره، که مرتبه چشم سفید است؛ چنانکه در ادرا ربا (برگ ۱۲۹ ب و برگ ۱۳۶ ب) آمده است: «و در سپیدی یگانه چشم نیک شسته می‌شوند»، و غیره.

והנה הראיה היא בחי' חיצוניות משא"כ שארי כחות כמו כח החכמה או המדות כו'

اکنون، بینایی مرتبه بعد بیرونی (حיצוניות, chitzoniyus) است؛ اما قوای دیگر چنین نیستند، مانند نیروی حکمت (חכמה, Chochmah) یا صفات عاطفی (مדות, middos)، و غیره.

והענין כי להיות מסתכל במצחא דא"א ולקבל אח"כ גילוי האור משם א"א לקבל רק ע"י ראייה שהיא מבחוץ שאינה נכנסת לפנים.

دلیل این است: از آنجا که [صفات عاطفی (ז"א / زعیر انפین, Z'eir Anpin)] به پیشانی آریخ انپین (اریخ انפین, Arich Anpin) می‌نگرد و سپس تجلی نور را از آنجا دریافت می‌کند، دریافت آن جز از راه بینایی ممکن نیست؛ بینایی‌ای که از بیرون است و به درون راه نمی‌یابد.

16 ולבן שינים הנה השינים מבררים כו'. והוא בחי' עבור בבטן אימא כמשל מדות שבשכל לראות בעין השכל מהות המדות ולפקדן ולפשפש בהן אם יש בהן תערובת כו'. וזהו בבטן אימא כו'.

«و سپیدی دندان‌ها»: اکنون، دندان‌ها پالایش می‌کنند و الی آخر. و این مرتبة دوران جنینی (עיבור, ibbur) در رحم إِمَّا (אימא, Imma [مادر]) (فهم (בינה, Binah)) است؛ مانند تمثيل صفات عاطفی (مדות, middos) درون عقل: اینکه با چشم عقل، ماهیت صفات عاطفی را ببیند و آنها را واری و موشکافی کند [تا ببیند] آیا آمیزه‌ای در آنها هست یا نه و الی آخر. و این همان «در رحم إِمَّا» است و الی آخر.

17 ולמעלה בז"א תלת כלילן גו תלת כו' ומה שנתברר נעשה אצי' ואלקות והפסולת נדחה לחוץ כו' וכן עד רום המעלות כו'

و در بالا، در صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin), [وجود دارد] «سه درون سه گنجانده شده‌اند» و غیره؛ و آنچه پالوده شده، عالم صدور (אצילות, Atzilus) و الوهیت می‌شود، و مواد زائد به بیرون رانده می‌شوند و غیره. و همین‌طور تا بلندترین مراتب و غیره.

ואח"כ נעשה הגדלה בחלב שלאחר הלידה והגדלה זו שנמשך אור וחיות שיהיו המדות מאירים וברורים כו'.

و پس از آن، به واسطه شیری که پس از تولد می‌آید، رشد صورت می‌گیرد؛ و این رشد عبارت است از آنکه نور و نیروی حیات (חיות, chayus) به پایین کشیده می‌شوند تا صفات عاطفی (مדות, middos) نورانی و روشن شوند و غیره.

18 וזהו ולבן שינים שהשינים עצמם נעשים לבנים מכח החלב שבשעת הבירור עדיין אינם לבנים מאחר שעוסק לראות ולפשפש כו'.

و این [مقصود از] «و سپیدی دندان‌ها»: خود دندان‌ها به نیروی شیر سپید می‌شوند؛ زیرا هنگام تصفیه هنوز سپید نیستند، چون شخص سرگرم دیدن و واری کردن است و جز اینها.

وهוא בחינת קטנות משא"כ לבן שינים שנעשו לבנים ומאירים כו'. שיש בירור אחר בירור כו'

و این مرتبة کوچکی (קטנות, katnus) است؛ اما «سپیدی دندان‌ها» چنین نیست، زیرا [دندان‌ها] سپید و درخشان شده‌اند و جز اینها؛ چراکه تصفیه‌ای پس از تصفیه دیگر وجود دارد و جز اینها.

והכל הוא ע"י פותח את ידיך הוא בחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהם יודי"ן ווי"ן שערות וגומות שאבא יונק ממצל הח' נוצר אותיות רצון כו'

و همه اینها از طریق «دستت را می‌گشایی» است: این مرتبه سیزده آرایه (תיקונים, tikkunim) ریش است که از یودها (יודי"ן, yuds) و واوها (ווי"ן, vavs), موها و فولیکول‌های مو تشکیل شده‌اند؛ زیرا پدر (אבא, Abba), یعنی حکمت (חכמה, Chochmah), از مجرای فیض هشتم (מצל, mazal), نوتسر (נוצר, notzer), نیرو می‌گیرد؛ [که] حروفش [همان حروف] اراده (רצון, ratzon) است و جز اینها.

ועי"ז נעשה רצון גם לכל חי כו' והוא ע"י התו' [התורה] אבא שממשיך אור אבא על נפשו ואבא יונק ממצל הח' כנ"ל ומתגלה בתוכה רצון שלמעלה מעלה כו'

و از این طریق، اراده همچنین برای «هر زنده‌ای» پدید می‌آید و جز اینها. و این از طریق تورا است، یعنی پدر: شخص نور پدر را بر نفس خود جاری می‌کند؛ و پدر، چنان‌که پیش‌تر گفته شد، از مزالِ هشتم نیرو می‌گیرد، و در درون آن [نفس] اراده‌ای که بسیار بسیار برتر است آشکار می‌شود و جز اینها.

ומשל יודי"ן ווי"ן כי היו"ד הוא צמצום האור בעור הפנים המכסה ואינו יוצא אלא דרך גומא. והוא"ו הוא המשכת השערות כו' וד"ל [ודי למבין]:

و تمثيل يودها و واوها چنین است: يود، انقباض (צמצום, tzimtzum) نور در پوست صورت است؛ پوستی که آن را می‌پوشاند، به‌گونه‌ای که نور تنها از یک فولیکولِ مو بیرون می‌آید. و واو، امتدادِ موهاست و جز اینها. و همین برای آن‌که می‌فهمد بس است.

دربارهٔ این نسخه

.the English translation و This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ‌چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانهٔ لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayechi/5/

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی بیتسخاک